

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsaj leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 50 h. Za Ljubljano s poštanjem za dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbo brez istodobne vplačilne naročnine se ne ozira. — Za ostanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Pozor Bonaventura — pozor Gornjegraščani!

(Dopis iz Gornjegraščane.)

V lepem goratem kraju naše zelene Sp. Štajerske leži romantičen trg Gornjigrad. Krog in krog ga obdajajo senčnati smrekovi gozdovi, v sredini pa se vzdiguje veličastno proti nebu krasen grad, nekdanji prestolnica ljubljanskih škofov. In še danes je ta grad s svojimi velikanskimi posestvi vir dohodkov ljubljanskega škofa. Tisočaki in tisočaki romajo iz teh senčnih gozdov tja čez hribe v palačo ljubljanskega škofa, ki jih s smehljajčim obrazom zapira v svoje predalčke.

Glavne dohodke ima škof Bonaventura iz gornjegrajske graščine. Naravno, da imamo Gornjegraščani popolnoma opravičeno željo, da se ljubljanski škof ozira tudi na naše težnje in nam gre ob vsaki priliki na roko.

Toda žalibog, da si zidamo le zlate gradove v oblake, kateri pa izginejo takoj, ko se prikaže soluce v podobi tukajšnjega oskrbnika, slokega Italijana di Cente, ki je provzročitelj vsega gorja, ki se zbira nad našim trgov, toda ne samo nad našim trgov, ampak tudi nad glavo prevzvišenega v Ljubljani. Ta je postavil kozla v vrt, ki mu obira zelenjavo v podobi tisočakov, ki bodo to zelenjavo kmalu obral in tako dovedel celo gospodarstvo na kant. In ta vročekrvni Italijan pokazal je v zadnjem času, ne vemo ali z vednostjo škofa Bonaventura, da mu ni mar za naš trg, ampak da mu je blagostanje trga, iz katerega dobiva škof glavne dohodke, le deveta brigada.

Evo vam dokazov!

Ko je celjska »Demovina« pred kratkim opozorila tukajšnji občinski odbor, da bi se tukajšnji uradi znali premestiti v kak bližnji trg, ker lokalni, v katerih so sedaj nastanjeni, ne ustrezajo vsem zahtevam, — sklical je župan takoj sejo, da bi se

potrebno ukrenilo, če treba, postaviti tudi uradno poslopje in tako zabranilo premestitev uradov. Tu pa se je vzdignil, svest si svoje vzvišenosti, služabnik ljubljanskega škofa, sloki Italijan di Centa, in zatrdil zbranemu občinskemu odboru — čujte šele sedaj —, da je stvar res zelo nevarna in da bodo zgoraj zvedeli zelo neprijetne vesti. Toda on da hoče vse storiti, da se odvrne ta nevarnost. Dati hoče potrebne in za urade pripravne prostore v gradu mesto sedanjih kletij, — tudi če se sam ima preseliti v svoj mlin, kamor po našem mnenju tudi najbolj spada. Ta mož pa, ki ima ob vsaki priliki lepe obljube na jeziku, snedel je besedo, ki jo je dal občinskemu odboru rekoč, da ne gre iz svojih prostorov.

V občinskem odboru, v katerega pa je prišel le vsled zaslepljenosti nekaterih mož, ki niso poznali volka v ovčji koži, dela razne obljube, samo da vodi odbor za nos ter zabranjuje stavbo uradnega poslopja, h kateremu bi morala graščina prispevati tretjino.

Lansko leto je nasvetoval tukajšnji posojilnici, naj zida poslopje za uradniška stanovanja, ker se uradi itak ne morejo preseliti, kajti po njegovi izrecni izjavi je cesar sam ljubljanskemu škofu Bonaventuri, di Centi pa Gleispach obljubil, da se to nikdar ne zgodi. Tega mu pa seveda ne verjamemo.

Obljubil jim je dati ves les za stavbo za stonj. In res po njegovem nasvetu pričela je posojilnica letos s stavbo. Odkupiti pa je morala vodo, ki je po stranski strugi tekla skozi stavbišče na neki spodaj ležeči mlin in žago, za 8000 kron. S tem pa, da je posojilnica strugo odkupila, napravila je oskrbniku po sodbi izvedencev najmanj 30000 kron dobička, ker sedaj on edini lahko z vodo v omenjeni strugi razpolaga. Na podlagi pogodbe bi on moral k tej odkupnini prispevati 2000 kron in mesto te svote dal je lesa v isti vrednosti in k strugi, od katere ima

30000 kron dobička, ni prispeval potemtakem nič, čisto nič, ker je morala posojilnica brezplačno obljubljen les na ta način plačati. Kaj ne, Gornjegraščani, ta vas je pa nakanil!

In sedaj poslušajte, kaj je tisti oskrbnik, ki je lansko leto nasvetoval posojilnici, naj gradi poslopje, letos v občinskem odboru izjavil. Povedal je zbranim odbornikom, da jim njihova stavba ne bo nič koristila, ampak da jim bo v škodo in da najbolj napravijo, če to, kar je že dozidano, demolirajo, planirajo in s stavbišča napravijo vrt!! Torej sedaj, ko je posojilnica že nad 25000 kron vtaknila v to poslopje, sedaj naj je demolira. To je gorostasna bedarija, kakoršne bi ne pričakovali od zadnjega hribovskega hlapca, kaj še od onega dolgega Italijana, kateremu je izročeno vodstvo in gospodarstvo gornjegrajske graščine. Toda to še ni vse. Ko je občina hotela staviti poslopje za šolo, ki je sedaj nastanjena v gradu, čutil se je ta človek zopet poklicanega, stvar zabraniti, seveda na — lep način. In zakaj? Ker bi zopet graščina morala nad tretjino stroškov prispevati.

Tudi glede nameravanega gradnja železnice iz Rečice na Paki čez Gornji grad v Kamnik se je ta človek izrazil in sicer proti neki merodajni, od ministrstva odposlani osebi, da zadostuje temu okraju popolnoma, če se železnica le do vrbovske žage zgradi, — kajti za zgornjo Savinjsko dolino ter za Gornji grad bi ne imela železnica nobena pomena.

Gornje Savinčani! Ni li s tem pokazal ta Italijan svojo nasprotnost do nas? Kaj porečete k temu?

Da pa je ta suhi možic res naš nasprotnik, to pa je pokazal pri zadnjih volitvah v okrajni odbor. Mesto, da bi volil z nami, odstranil se je od volitve rekoč: »Ko vidim, da je monopol (??), zato ne morem voliti z vami.« Gospod di Centa, »forštmaister« ste, oskrbnik posestev ljubljanskega škofa, a to vam povemo

kar naravnost, da do danes ne veste, kaj je monopol. Pri prav navadnih kmetih ste se grozno blamirali z vašim monopolom.

Največja nesramnost pa je, da se je zvitih Lah po dokončanih volitvah na nečuden način nad Gornjegrajski hudoval, ker ga niti v odbor niso volili. Kaj si le mislite gospod? Mi potrebujemo v okrajnem odboru značajnih mož, kateri enkrat dano besedo držijo, ne pa takih, kateri se po vetru obračajo. Takih di Cent — kar se tiče zmožnosti — imamo v našem okraju približno »due centos« na razpolago, torej nam ni treba Bog ve kod — najmanj pa v Apeninah okrajne odhorne iskat.

Rajni oskrbnik Hofbauer bil je nam nasproten, a nastopil je vselej javno proti nam. Ta suhi Italijan pa dela le zahrbtno in na tihem proti nam in le veseli nas, da je enkrat pokazal svojo pravo barvo.

Di Centa stoji pod vplivom moža, boljše možička iz pristno klerikalnega mesa, katerega hudomušneži nazivajo »viceferbolterja«. Ne vemo sicer, ali je to mesto »viceferbolterja« samo častno mesto, ali so tudi kaksi fiksní dohodki z njim spojeni, vsekako pa mora nekaj »notri nesti«, če ne drugega, pa dež, v podobi di Centovega ljutomeržana, katerega večkrat pozno v noč v gradu srkata, kakor dva viteza iz srednjega veka. Ta mali možicelj preskrbel si je na svojem vrtu marsikako ugodno napravo. Vprašamo g. Bonaventuro, ali ve na čegave stroške? Mi že vemo in di Centa tudi. Navzlic temu pa, da ta »viceferbolter« živi tukaj, kakor kak »ferbolter«, vendar ni zadovoljen, ampak prestavil bi rad vse urade in seveda tudi sebe bolj v nižavo. Njemu samemu bi z veseljem želeli prav prijazni z Bogom!

Gospod Bonaventura! Sedaj pa še nekaj, kar boste bolj z zanimanjem čitali.

Omenili smo že, da ste postavili kozla v svoj vrt, ki vam obira zelenjavo v podobi tisočakov, in da bo posledica tega obiranja neizogibni

gospodarski polom, katerega bo provzročil slavni Italijan di Centa s svojim neumnim gospodarstvom. Kedaj se vam bodo oči odprle? Stojte že ob robu propada, in ne bo več dolgo, ko boste zdihovali na njegovem dnu, di Centa pa bo stal zgoraj ob robu in se vam bo prav debelo v pest smejal. Toda kaj bi vas svarili! Saj pridete baje v kratkem med nas, tedaj pa se prepričajte o di Centovem gospodarstvu. Povedal vam bode lahko, da sedaj les laškemu židu k 4 1/2 uro oddaljeni žagi postavlja za isto ceno, za katero so ga prej naši kmetje v planini, torej na licu mesta — kupovali.

Vprašajte tudi onega možica, ki ima svojo rezidenco tik vrbovske žage, po čem plačuje sedaj graščinski les in kako ga je plačeval prej. Vprašajte nekdanjega vzornega oskrbnika gornjegrajske graščine g. Jarca v Medvodah, ali se bo to rentiralo ali ne. Radovedni smo, če boste zadovoljni z odgovorom!

Tedaj boste videli, kdo se bode zadnji smejal, di Centa se gotovo ne bo jokal. Noč ima svojo moč in zna se prigoditi, da kaka viharina noč odnese častihlepnega di Centa na njegovem šimeinu daleč, daleč doli na jug, tako da ne bo znal več v Gornji grad. To bi prelivali solze za njim!

Poglejmo pa še malo v pisarno knezoškofjskega oskrbnništva v Gornjem gradu.

Danes ravno ni oskrbnika doma in pisarna je odprta. Zakaj bi ne pogledal malo notri. Na mizi leži pismo, v katerem prevzvišeni iz Ljubljane nujno prosi za 20000 K, mora jih imeti, in di Centa jih mora dobiti, če ne, pomagati mora — g. Kranjc.

Toda bolj, kakor pismo bode nas v oči nemško knjigovodstvo, nemški opravični zapisnik, tudi občevalni jezik v pisarni je nemški. — Torej vse nemško!

»Wissen sie« gospod di Centa, to nam pa prav nič ne ugaja. V pi-

LISTEK.

Svidenje.

P. X. Svoboda. Avtoriziran prevod iz češčine.

II.

(Dalje.)

Vanječek se je smehljaj. Solnce je sililo skozi orehovo listovje in se razlivalo v jasnih madežih po obeh starih.

Potolažen se je vrnil dedek domov. Ali ni imel obstanka kakor prej. Šel je k rečici, pohajal tu ali nikakor se ni mogel pri nečemu zastaviti. Moral je k babici in moral se je razgovarjati o veliki sreči, ki ga je doletela. Znova in znova sta se razgovorila med seboj o vseh možnostih, znova sta se prestrašila, da umreta prej, znova sta se potolažila, da tega Bog ne dopusti, znova sta se preplašila misli, da Josipu ni do zmirljenja in znova sta si nagovorila, da najbrž vendar toži po domu, da bi ju rad videl, predno odideta pred sodni stol Gospoda.

Zvečer je pisal dedek sinu tr-

govcu pismo. Vedno je razmišljeval; ni mogel dalje. Takoj je njemu in takoj zopet babici prišlo kaj na misel, kar se jima je zdelo važnejše in boljše. Začel je pisati že na četrti papir in ves je bil razgret. Babica se je naenkrat spomnila, da bi pisala Josipu sama. Kakšne pa okoliščine, odkritosrčnost je najboljša. Ali dedek je važno vrtel z glavo.

»Aá —«, je dejal, »veš kako smo morali biti z njim oprezní. Veš, kako je takoj planil, kakor ogenj! Aá —, mila žena, ta bi se hitro na-novo razjezil!«

»Ne pozabi«, je ugovarjala babica jako modro, »da mu je že petdeset let; takrat je bil še divji mladenič!«

»Inu — res, bil je«, je pokimal dedek, »ali vendar —, vendar. Opreznost ni nikoli odveč!«

Dve uri je pisal Vanječek svojemu sinu v Plzen, kaj ima Josipu naznati. Babica je pripisala doli na kraju, da naj Josipu pripomni, kako ona, starka, vsak dan moli iz teh lepih bukvic, napisanih od Pelikanka, za njega in njegovo rodbino.

Prihodnje dni, ko sta pričakovala odgovora, sta bila oba vznemirjena. Plašila sta se in tresla, kakor otroka. Dedek se je sprehajal, čakal na pi smonošo, četudi odgovor še ni mogel priti; vračal se je razočaran domov znova ponavljal z babičko vse dvome znova sta zaplakala, znova se utolažila in znova se veselila na jutrajšno pošto. Ni se brigal za solnce, drevesa, stezice in rečico, opuščal je svoje navade, mislil samo na Josipa, na njegovo vrnitev, na veliki dan zlate poroke in na celo ogromno srečo, katerega ga obsuje s svojim čarom.

Ko se je približal dan, ko bi po računih gospoda dekana moralo priti pismo iz Plzna z odgovorom iz Rusije, šla sta že zgodaj v vrt in od tam v mestece. Do svete maše sta obšla vse hišice in vrtove, pogovorila z vsakim, da bi nekako prebila dolgo, vznemirjačo dobo čakanja.

Po sveti maši je šel gospod dekan z njimi. Videl je, da ju mora tolažiti, ako bi pismo ne prišlo. Sam je sodil, da bi se lahko zakasnilo in sam je bil potr od bojazni, da Josip morda vesti o stariših ne sprejme tako radostno, kakor so jo oni sprejeli o

njem. Pripravljal se je v duhu, kako jih potolaži in pokrepča.

Moral je v resnici tolažiti. Dopis tega dne ni prišel; ali že v nedeljo se je obrnilo vse v največjo radost.

Ob desetih je prišlo pismo od Josipa. Ni pisal Henrikku, ampak naravnost starišem. Ruske črke poleg čeških in ruske znamke so že naprej povedale, kaj se je pripetilo. Gospod Vanječek je obračal pismo, tresel se in ni vedel, kaj počue.

»Pokaži!« je zaklicala babica in mu vzela neodprti list. Raztrgavala je kuverto in opominjala dedka, da naj le potrpežljivo čaka. Vzela je zlo ženi papir tiho, z zastavljenim dihom iz omota. Za trenotek je prenehala.

»Moram si odpočiti«, je zašepetala in spustila roke v naročje.

Dedek je vstal in se ogledaval šele za nekaj časa je razložila šumeči, beli, z drobnimi črkami popisani papir. Obe stari glavi sta se vzklonili nad njega. »Moji ljubljani zlati in dobri!« je bilo napisano na začetku pisma. Trikrat sta zlogovala ta nadpis, vselej se razjokala, objela in se za čas razgovarjala. Pri vsaki besedi jih je zopet in zopet prevzel

jok. Čitala sta dopis prav do obeda. Josip jima je pojasnjeval, da že ni več upal v njihovo dobroto. Prišel je k spoznanju, da jih je težko, nepomirljivo razžalil in da ga zato gotovo prezirajo. Sram ga je bilo pred vsakim spominom. Bratova prijazna vest ga je tako razveselila, da se je od te dobe ves spremenil in da misl samo na nje. Popisal jima je svoje življenje, svojo ženc, svoje otroke, svoj dom. Živo jima je opisal mesto s širokimi ulicami, kroje ljudstva, pestrost ruske bogate družbe, razsežni pivovar za mestom, svojo vilo z vrtovi in na koncu jima je naznanil, da pride s celo svojo družino v septembru na Češko. Žena njegova in njegovi trije otroci so pripisali spodaj prisrčne pozdrave.

Popoldne je šel dedek k svojima kanarčkoma, Adelki in Honzičku in jima je pripovedoval s šepetajočim in ljubkajočim glasom, da pride Josip z družino, da bo zlata poroka, da bo veliko veselje, veliko, veliko. Kanarčka sta poskakovala po palčicah in njihovi krempeljčki so zdajpazdaj zaškrabali po žici.

(Dalje prih.)

sarni slovenskega škofa pa nemško uradovanje!

Kakor veste mora vaš oskrbnik večinoma s kmeti v pisarni obdelevati, obnaša se pa ravno tako proti njim, kakor kakšen srednjeveški grajšček proti svojim podložnikom.

Sedaj pa Vas vprašamo prevzvišeni, kakšnega mnenja ste? Kakšen bo rezultat? Najbrže boste dobili nekega lepega dne pismo s črnim obrobkom, v pismu pa di Centov pozdrav: »Ave Bonaventura, abiturus di Centa te salutat!«

Da pa se to ne zgodi, da se zabrani vsaka nesreča, napraviti morate čim prej konec temu slabemu gospodarstvu s tem, da daste di Centi »Laufpass«, s katerim bo lahko prišel med svoje bojevitelne laške brate.

In vi g. župan! Mislim, da so se vam in vsem tržanom oči odprle, da ste vendar prišli do prepričanja, da imate največjega sovražnika v svoji sredini. Stojte na straži! Vaša skrb naj bo, da se taki elementi izbacejo iz občinskega odbora; sicer je pa moralna dolžnost moža, čigar početje smo šele deloma označili, da prostovoljno izstopi iz občinskega odbora. Za njega ni več prostora tam, kajti njegovi politiki je odklenalo pri nas.

Gospod župan, pokažite, da ste mož na mestu, da se ne ustrašite ne njega, ne njegovih mahinacij, kadar gre za blagor občine, katere prvi zastopnik ste vi. Ko pa nas poseti prevzvišeni iz Ljubljane, tedaj pa mu sporočite našo najsrdečnejšo željo, namreč, da napravi di Centi prej ko slej prav lepo — odhodnico.

Capisco signore di Centa?

Tref.

Grof Khuen in nemadarske narodnosti.

Ako so že Madjari s svojim rojakom Khuenom v teh par tednih do skrajnosti nezadovoljni, kaj šele naj rečejo nemadarske narodnosti. Slovaki, Srbi, Rumuni in Nemei na Ogrskem so pričakovali od novega ministrskega predsednika prevrat ali vsaj vplivanje na neznosne narodnostne razmere, ker je to edini ministrski predsednik, ki dalje časa ni živel v direktnem madjarskem vzduhu, temuč imel opraviti le s Slovani, Hrvatimi. A varali so se. Sicer jim bi lahko že mukotrpna 20 letna zgodovina hrvaškega naroda dokazala, da v Khuenu Hedervaryju ni iskati blažjih čustev, da noče poznati narodne enakopravnosti, temuč je šovinist največjega madjarskega kalibra.

Pa tudi, ko bi hotel, ne sme pokazati novi ministrski predsednik sreča za zatiranje nemadarske narodnosti, ker je njegovo stališče prešibko, da bi se upal zameriti močnim madjarskim strankam. Zato je bil pač brezpotreben strah madjarskih šovinistov, ki so motivirali svoje nezadovoljstvo nad prihodom bivšega hrvaškega bana na prestol ogrskega ministrskega predsednika s tem, da nastane nevarnost, da bo poiskal zaslonbo na nemadarskih narodnostih in da bo nemadarskim narodnostim pokazal prijaznejše lice kot njegovi predniki, pa da ga bodo njegovi spomini na Hrvaško motili v njegovi dosedanji poziciji napram deželi, kjer je vladal 20 let ter preživel najlepša moška leta.

Glede svojega stališča napram nemadarskim narodnostim na Ogrskem je rekel grof Khuen v svojem programnem govoru, da se bo najbolje služilo ciljem ogrske države, ako se ojači madjarstvo, ki je dalo državi zgodovinski temelj. »Na Ogrskem poznamo samo eno državljanstvo, pa hočemo na podlagi zakona pridobiti madjarskemu jeziku v vsaki obliki veljavo. Iz tega pa ne sledi, da mečemo iskro mržnje tja, kjer moremo tudi z ljubeznijo doseči cilj.«

Zadnji stavek je vrgel Khuen kot vabo nemadarskim narodnostim, ako bi jih za vsakojaki slučaj vendar le potreboval. V ostalem pa bo nadaljeval politiko madjarizacije madjarskih narodnosti.

Ako pride Khuen do tega, da bo moral razpustiti državni zbor ter iskati svojo srečo na volišču, bili bi mu posebno Slovaki in Rumuni še lahko za dobro pomoč, ker sta se ti dve narodnosti že pri zadnjih volitvah pokazali močni ter si postavili lastne kandidate. Slovaki in Rumuni bodo v bodoče vsekar se bolj samostojno in samozavestno nastopali. Dosedaj so imeli še nekoliko zaupanja do madjarske ljudske stranke, toda ravnokar jih je vodja te stranke, grof Zichy razkačil, ki je v odgovoru na programno izjavo izustil prokovanje, da se mora liberalizem kmalu razrušiti ter bo nastopil vodilno vlogo krščanski konservativizem z brezobzirno supremacijo nad nemadarskimi narodnostmi.

Rumunski poslanec Vlada je že vprašal ministrskega predsednika, ali hoče izvesti narodnosti zakon, in zakaj je vlada s silo razpustila rumunsko stranko. Odgovora seveda ni dobil, četudi je Khuen izrekel nezaupanje v imenu Rumunov.

Turška in Bolgarska.

Turška vlada je obvestila avstro-ogrsko in rusko poslanstvo pismeno, da so po poročilih generalnega nadzornika Hilmi paše opetovane preiskave dognale, da ima revolucionarno macedonsko gibanje svoje korenine v Bolgarski. Turška vlada prosi poslanstvo, naj proučite pri svojih vladah, da vplivajo v tem smislu v Sofiji. Nadaljno turško poročilo pravi, da je bolgarska vstaška četa v vasi Terenu ubila štiri grške prebivalce. Potem sta poslanstva še dobili statistični izkaz, da je bilo od 18. junija do 1. julija 17 napadov vstaških čet. Na Bolgarsko se je izselilo dosedaj do 3000 macedoncev. Ta izseljevanja turški viri zamolče, ker vedo v Carigradu, da se macedonsko prebivalstvo izseljuje le vsled nasilja turškega vojaštva. Splošno se boji, da bodo prej ali slej trile skupaj obmejne straže, katere je tako Turška kakor Bolgarska zelo pomnožila. Prava nevarnost pa nastane, ako se bolgarsko ministrstvo spremeni, kakor to zahteva Rusija. Ako pride na krmilo odločno narodno ministrstvo, ne bo moglo več mirno gledati grozodejstev turškega vojaštva in uradništva proti sobratom v Macedoniji. Zaradi nabavljanja orožja v Bolgariji se turška vlada nič ne vzmira, ker je bolgarska armada sedaj res celo za mirno stanje preslabo oborožena, a preden pride novo orožje, bo Turška v tem oziru Bolgarsko že daleč nadkrilovala. Turške kroge je zelo osupnila vest, da se je bolgarski knez Ferdinand dne 8. t. m. preselil z družino in ministri v Tirnovo baš na dan, ko se praznuje obletnica njegovega prestolozasedstva. Govori se vsled tega v političnih krogih o možnosti, da se proglasi knez za kralja. Drugod pa o tej vesti ni ničesar znanega ter je knez odšel najbrže le v letovišče v ondetni samostan, kakor je to že storil druga leta.

Politične vesti.

— Bodoča češka taktika. Posl. Krámař priobčuje v Narodnih listih članek glede odstopa ministra Rezeka ter ga zaključuje: »Po demisiji Rezekovi ne more za nikogar na Češkem biti dvojljivo, da je edina močnega in potrebna politika proti vladi dr. Körberja skrajni in brezobzirni boj, dokler se nam ne da naše pravo. Gospod dr. Körber bo prišel kmalu do prepričanja, da so izkušene moči njegovega kabineta vsled odstopa dr. Rezeka doživele znatno izgubo.

— Ogrska zbornica je včeraj nadaljevala debato o vladnem programu. Posl. Vizontay je napadal tudi avstrijske ministre, za katere se je zavzel ministrski predsednik. Poslanec Kossuth namerava sklicati konferenco poslancev vseh strank, da se izročejo za samostojno carino. — Proti taktiki posl. Barabasa so nastopili njegovi lastni volilci, ki imajo popolno zaupanje v Kossuthovo vodstvo.

— Vojni odsek ogrskega državnega zbora je sprejel v splošnem rekrutno predlogo. Brambovski minister Kolossvary je izjavil, da kmalu predloži za deset let veljavni vojni zakon. Premeščanje ogrskih čas-

nikov k domačim polkom je nemogoče. Glede znanja nemškega jezika za ogrske častnike stoji tudi Kolossvary na stališču, da popolno znanje ni potrebno. — Bivši srbski minister notranjih zadev, Velimir Todorig, ki je bil v usodni noči nevarno ranjen, namerava tožiti napadalec zaradi poskušnega umora.

— Zapuščina kralja Aleksandra in kraljice Drage je sedaj inventirana. Lišp in druge dragocenosti kraljice Drage se prepusti kraljici Nataliji kot edinemu dediču. Privatnega premoženja se ni našlo ne za kraljem ne za kraljico, dasi je znano, da sta imela velike svote naložene pri inozemskih bankah. Dunajski upniki kralja in kraljice tirjajo 400.000 frankov.

— Vojna med Turško in Bolgarsko? V Carigradu se razširjajo vesti, da je Turška napovedala Bolgarski vojno. Uradni turški krogi vest odločno dementujejo. Vesti se razširjajo iz špekulacijskih namenov na borzi.

— Pomirjenje Albanije. Vsak dan se vrše boji med turškim vojaštvom in Albanci. Cela dežela mrgoli turškega vojaštva. Z vsakim dnem prihajajo v Carigrad vlaki z vjetimi albanskimi poglavarji. Pomirjenje pa se ne bo še tako kmalu posrečilo.

— Rusija in Japan. Japonci se vedno bolj razvnamajo za vojno proti Rusiji. V Port Arthuru so imeli te dni tajno posvetovanje ruski časniki in uradniki pod predsedstvom vojnega ministra generala Kuropatkina.

Dopisi.

Iz Loškega potoka. Na dan sv. Petra in Pavla se je v Loškem potoku Petrov vinar izvrstno obnesel. V farovžu so na ta račun isti dan opustili ričet in fižol ter si pripravili pikantno juho. Nevemo še danes, če je bila zaželjena z tistimi 60 funti masla, ki je od misjona ostal ali ne, vsekakor prilagala se je imenitno, tako da se je zdelo zelo važno gospodi poslati še isti dan nekaj tega preparata »Slovenec«. Ker hočemo ta duševni užitek analizirati, vprašamo za danes le: »se je kuhala ta preparat v tisti duhovni posodi ki se je producirala v surovosti dne 5. novembra 1901 v pričo obč. zastopa na Hribu? — Ko hitro prejmemo odgovor, bomo radevolje z vsem postregli.

Občni zbor kmetijske družbe kranjske.

Kakor smo kratko že poročali, vršil se je včeraj dopoldne v dvorani »Mestnega doma« letošnji občni zbor družabnikov ces. kr. kmetijske družbe za Kranjsko. Namesto obolelega društvenega predsednika, deželnega glavarja Detele, vodil je zborovanje podpredsednik Povše, ki je s toplimi besedami pozdravil navzoče člane ter v svojem govoru naglašal neugodni položaj našega kmetijstva, ki vidno nazaduje. Naš kmetijski stan seli se trumoma v Ameriko. Treba je torej, da vsi poklicani faktorji složno zastavijo svoje moči, da se resni položaj našega kmetijstva izboljša. Podpredsednik pozdravil je končno navzoče zastopnike c. kr. deželne vlade, deželnega odbora in mestne občine ljubljanske.

Dvorni svetnik grof Schaffgotsch je pozdravil občni zbor v imenu odsotnega deželnega predsednika ter izrekel družbi za vapošno delovanje priznanje c. kr. vlade. V daljšem govoru naglašal je g. dvorni svetnik lepe vapehe, katere je dosegla kmetijska družba zlasti glede živinoreje, mlekarstva in sadjarstva. Sklepe lanske enquete glede povzdige živinoreje je c. kr. poljedelsko ministrstvo že potrdilo in se dotična izvršila naredba v kratkem razglasi. Govornik je nadalje naglašal važnost svinjereje za Kranjsko ter izjavil, da bo vlada tozadevna prizadevanja kmetijske družbe drage volje podpirala.

Deželni odbornik Grasselli je zagotovil družbo krepke podpore deželnega odbora, župan Hribar pa je pozdravil občni zbor v imenu mesta ljubljanskega. Družba je v zadnjih letih lepo napredovala in ljubljana se veseli tega napredka, saj je blagostanje kmetijskega ljudstva v korist tudi meščanstva.

Obširno poročal je potem društveni tajnik ravnatelj Pirc o delovanju glavnega odbora v pretečenem letu. Leta 1902. je imela družba 5057 udov, ki so bili razdeljeni v 117 podružnic v pričetku leta 1903. je

družba zapustila prostore v Salendrovih ulicah št. 3, kjer je bila njena pisarna nastanjena več kakor 80 let, ter se je preselila v druge, od deželnega odbora dobrohotno ji nakazane, veliko primernejše in lepše prostore na Turjaški trg št. 3. Podružnice, katerih je bilo, kakor omenjeno, 117, se nahajajo po vsi deželi ter so družbi glavna moč. Ker so podružnice tako urejene, kakor zahtevajo razmere, lahko zelo pospešujejo družbene namene, zakaj one lahko postopajo kakor samostojna društva in dobivajo podpore iz javnih zakladov. Podružnice imajo sedaj 28 drevesnic, ki vsako leto v svojem kraju oddajo lepo število sadnih dreves, pa jih bodo oddajale še po več, kadar se popolnoma razvijejo. Posebno se mora poudarjati delavnost kmetijskih podružnic pri novem zasajanju vinogradov, pri čemur sta jih krepko podpirala c. kr. deželna vlada in pa deželni odbor. Leta 1902. je imelo trtnice 20 podružnic v obsegu 15 ha. 5 izmed teh trtnic dobiva redne večje državne in deželne podpore, tako da se lahko smatrajo za okrajne trtnice. Mnogo trtnic ima tudi vzorne vinograde. Za skupno porabo so podružnice imele blizu 200 kmetijskih strojev, in sicer čistilnikov (trijerjev), travniških bran, mlatilnic itd.

Družba vzdrževala je tudi v pretečenem letu podkovsko šolo, družbeno drevesnico na Poljanah, iz katere se je društvenikom oddalo čez 20.000 drevesec, vzorni dvorec na Viču in pa gospodinjstvo šolo, ki izvrstno vspeva. Jubilejski zaklad za obdarovanje starih kmetijskih poslov ima sedaj 1467 K premoženja. »Kmetovalec« tiskal se je v 5500 izvodih.

Med najvažnejša družbena opravila je v zadnjem času stopilo preskrbovanje kmetijskih potrebščin družbenim udom. Posredovanje gošpodarskih potrebščin pri družbi obsega danes skoro vse kmetijske potrebščine. Letos je družba oddala za 25.000 K čistega deteljnega semena; dalje se je oddajal ruski lan, razna žita, krompir, fižol itd. Posebno lepi so bili vspehi pri uvažanju in porabi umetnih gnojil, katerih se je naročilo nad 100 vagonov. Vinorejcem preskrbovala je družba modro galico in žvepljeno moko, škropilnice itd. Sprememba razmer v vinski kupčiji in tekmovanje s tujimi vini nalaga družbi dolžnost, skrbeti za razpečanje domačih vin, oziroma domače vinskičke podpirati pri vinski kupčiji. Zato je družba v ljubljani zasnovala deželno poskusno vinsko klet. Ta klet ima nalogo vplivati z ene strani na razvoj umnega kletarstva, z druge strani pa ugodno vplivati na prodajo domačih vin. Skušnja bo učila, kako započeto delo razširiti, s pridom voditi in morda slednjič priti do deželne osrednje založne kleti.

Razven govedoreje in svinjereje pospeševala je družba tudi razširjanje strojev, kmetijske zadružništvo in zlasti mlekarске zadruge. Občni zbor vzel je tajnikovo poročilo z odobravanjem na znanje ter odobril tudi računski zaključek pro 1902 in proračun za prihodnje leto. Družbinemu odboru in zlasti ravnatelju Pircu izrekel je občni zbor zahvalo in priznanje za vapošno delovanje.

Ko so se izvršile volitve, o katerih izidu smo že včeraj poročali, pričela se je razprava o predlogih raznih podružnic. Podružnica novomeška izročila je nasvet, naj kmetij eka družba deluje na to, da se pri posameznih občinah osnujejo posebni živinorejski oddelki, ki naj nadzorujejo rejo bikov, skrbje za potrebne bibe in oskrbujejo tudi živinorejski zaklad. Ti oddelki naj obstoje iz treh članov. Predlog je utemeljeval pristav Viljem Rohman ter ga topio priporočal tudi ravnatelj Pirc. Pri glasovanju bil je soglasno sprejet.

Predloga, naj bi družba posredovala, da dobi trg Vipava in pa št. Vid pri Zatični živinodravniku, sta bila brez debate sprejeta, istotakot tudi predlog podružnice Ispotak, naj bi se skrbelo za to, da se upelejo tečajji za skopitarje. Nekateri predlogi glede preskrbevanja kmetijskih potrebščin odstopili so se glavnemu odboru in uvaževanje.

Končno izrekel je občni zbor deželnemu odboru iskreno zahvalo za krepko podporo kmetijskim interesom, ravnatelju Pircu in potovalnemu učitelju Gombaču pa priznanje za ustanovo vinske poskusne kleti v ljubljani.

Podpredsednik Povše spominjal se je v zaključnem govoru presvitelega cesarja ter mu zeklicali trikratni slava! Ta klic našel je navdušen odmev.

Potem je podpredsednik zaključil občni zbor.

Obč. svet ljubljanski.

V ljubljani, dne 9. julija. Predsedoval je župan Ivan Hribar. Overovateljema zapisnika sta se imenovala obč. svetnika Plantan in Vidmar.

Župan je naznanil, da je zapustil pok. Drag. Žagar vse svoje nepremične mestnim revežem. Nadalje je naznanil, da mu je gospa Urš Souvan izročila 200 K za mesto reveže kot volilo njenega pokojnega soproga.

Obče se je vzelo odobruje na znanje.

Potem je še odgovarjal župan na vprejšnji seji stavljeni vprašanju obč. svet. dr. Kušarja glede orožnikov pri Prešernovi slavnosti. Župan je pri tem konstatoval, da je deželna vlada postopala v smislu dogovora, ki ga je imel župan z namestnikom dež. predsednika grofom Schaffgotschem. Poklicalo se je sicer res orožnikov od zunaj v ljubljano, pa le radi tega, ker manjka v ljubljani 20 mož z ozirom na sistimizacijo vane število.

Nadalje je župan naznanil, da so se spisi glede postavljanja mize pred kazino vrnili po pravnem odseku mestnemu magistratu, da se dožene glede vsakojakih prisestvo vanih pravic ter se izreče mesto pravni kozulent.

V mestni šolski svet se izvolilo kot zastopnika občinskega sveta dr. D. Majaron in dr. G. Krek zadnji na mesto ravnatelja Šubica, ki je zopetno izvolitev odklonil. Župan je pri tej priliki izrekel ravnatelju Šubicu za njegovo 6letno marljivo delovanje in vestno posedejanje sej zahvalo obč. sveta.

Obč. svetnik dr. Požar je poročal o magistratovem nasvetu glede naprave cestnega kanala v Levstikovih ulicah do Mayerjeve hiše. Nasvetuje se, da se dovoli v ta namen 2866 K iz posojila za ceste. Sprejeto.

Obč. svetnik dr. Stare je poročal o uravnavi spodnjega dela Poljanske cete (med domobrnsko cesto in štepanjskim mostom) in o napravi trotoarja. Nasvetuje se širokost trotoarjev 2 m in odkup v to potrebnega sveta od posestnikov po 4 K kvadratni seženj oziroma 1 K 11 h m² ter v ta namen izposlovati kredita 1100 K. Sprejeto.

Obč. svetnik Velkavrh je opozarjal na neugodne hodnike od Prečnih ulic do Radeckijeve ceste na levi strani ter prosil za potrebno ureditev. Župan je obljubil spravit zadevo v bodoči proračun.

Obč. svetnik dr. Tavčar je opozarjal na potrebo trotoarja pred hišami na Bregu ter obljubil, da je pripravljen pred svojo hišo dati napraviti trotoar na lastne stroške, ako se tako delo izvrši na celem Bregu. Župan je obljubil istotako se ozirati na to željo pri bodočem proračunu ter je hvaležno vzel na znanje predlagateljevo ponudbo.

Poročevalec dr. Stare je opozarjal, da se je dosedaj v nemark puščal štabnega reda, ki določa, da mora pri napravi novih trotoarjev nositi eno tretjino stroškov posestnik dotične hiše.

Obč. svetnik Predovič je nasvetoval, naj se posestnikom Zajcu in Slovši na Poljanski cesti odkupi svet po 5 K kvadratni seženj. Odklonjeno.

Obč. svetnik dr. Krek je poročal o dopisu trgovinskega ministrstva, ki naroča poštnemu in brzojavnemu ravnateljstvu napravo telefonske zveze med ljubljano, Trbižem in nekaterimi kraji Gorenjske ob železniški progi. Naprava je proračunjena na 124.000 K. Zahteva se, naj prizadete občine prispevajo 33.000 K. Ker pa ni v dopisu nič rečeno, ali bi bile občine tudi deležne dohodkov, se zahteva odkloni.

Obč. svetnik dr. Stare poročal o ponudbi stavbnega mojstra Rob. Smielowskega za odkup mestne parcele Podturnske graščine. Kupiti želi svet v obsegu 2600 m² po 24 K m². Ponudba je bila sprejeta.

Za popravo spomenika na Barju ob Ižanski cesti se dovoli 200 kron kredita. Polovico stroškov prevzame odbor za obdelovanje barja. Vzida se tudi mramorna plošča, na kateri se zabeleži kakaj in kdaj se je spomenik popravil. (Poročevalec obč. svetnik dr. Stare).

Obč. svetnik Predovič je pripomnil, da je most tik spomenika še v slabšem stanju kot spomenik sam. Župan je odgovarjal, da most v resnici ni slab, sicer se pa isti popravlja vsako leto, spomenik pa le enkrat.

Josipu Selanu, posestniku v Oerkovskih ulicah, se je dovolila zgradba nove hiše na mestu stare pod pogoji stavbnega reda. (Poročevalec obč. svetnik Turk).

Leti poročevalec je poročal o prošnji Oroslava Dolenca, posestnika v Prečnih ulicah, za dovolitev zgradbe skladišča in shrambe za vezove. Se je izjemoma dovolilo pod pogojem, da se ne porabi novo skladišče v obrtne namene.

Isti poročevalec je še poročal o prizivu Elizabete Peterkove, posestnice v Prečnih ulicah, proti odloku mestnega magistrata zaradi

naprave pomola v zahodnjem po žarnem zidu. Se dovoli le kot provizorična naprava ter se posestnica za svoje stroške pomol zopet odstraniti. Govorili so še obč. svet. dr. Stare proti, Kozak in Predovič pa za priziv.

Obč. svetnik Žužek je poročal o parcelaciji mestnega zemljišča ob dolenski cesti. Stavbišče se naj razdeli na 8 stavbišč, za razširjenje cest se določi 2149 m² ter se določi cena po 2 K za m². Sprejeto.

Obč. svetnik dr. Požar je poročal o prizivu stavbenika Filipa Supančiča proti odloku mestnega magistrata zaradi predpisane mu železne ograje in hodnika na ostalem nezazidanem prostoru na Bleiweisovi cesti. Obč. svetnik Žužek je povdarjal, da stavbni blok še ni zaključen, zato se naj naloži napraviti ograjo in hodnik tako daleč kot sega stavbna črta z nunskim samostanom. Priziv se je odklonil po § 71 stavbnega reda.

Obč. svetnik Žužek je poročal o prizivu stavbne delniške družbe »Union« proti predpisanemu tlakovanju celega dvorišča pri projektovanem hotelu. Prizivu se je ugodilo.

Isti poročevalec je poročal o prvojni posestnici Katarine Škrljeve za razdelitev parcel v trnovskem predmestju. Osek nasvetuje dovoliti pred pogoji, da odstoji brezplačno za razširjenje obstoječih cest in za prihodnje javne ceste potrebni svet ter da se zgradi enonadstropne hiše. Proti zadnjemu pogoju so govorili obč. svetniki dr. Stare, Kozak in dr. Kušar, na kar se je zahteva opustila, ostale pa so sprejele.

Isti poročevalec je poročal o prvojni posestnici Tereze Omejeve za napravo opornega zidu na Gruberjevem nasipu. Dovolilo se ji je 278 K odškodnine za napravo.

Isti poročevalec je poročal o kolavdaciji kanala na Miklošičevi cesti, v Sodnijskih in Cigaletovih ulicah. Ker so kanali v dobrem stanju, so se odobrili ter se je dala stavbeniku F. Supančiču odveza.

Podžupan dr. vitez Bleiweis je poročal o delovanju »Prostovoljnega gasilnega društva« v II. četrtletju 1903. Se je odobruje vzelo na znanje.

Za napajanje tal v mestnih šolah s prašnim oljem trikrat na leto se je dovolilo 347 K kredita. (Poročevalec obč. svet. Grošelj.)

Obč. svet. Šubic je poročal, da ministrstvo ni odobrilo načrtov bodoče državne obrtne šole na kuplje nem svetu na Prulah, temuž je na pravilo posebne skice za nove načrte. Skica se je odobrila ter se sklene po ministrskem nasvetu izročiti izdelanje načrta strokovnjaku.

Isti poročevalec je poročal glede načrtov o cesarjevem spomeniku. Ker pridete pred justično palačo dve figuralni skupini, bodo mogli umetniki napraviti načrte šele po situaciji, ki se pokaže, ko bodeta te dve skupini že stali na svojih mestih. Zato se nasvetuje, podaljšati obrok za načrte do 1. novembra 1903. Nadalje določene nagrade ne soglašajo z zahtevami dunajskega umetniškega društva ter se morajo zvišati najmanj na 800, 600 in 400 K, t. j. za 200 K več, kakor je bilo prvotno določeno. Sprejeto.

Isti poročevalec je poročal o računskem zaključku mestnega vodovoda za leto 1902. Vode se je dvignilo 1.201.830 m³, za 76.000 m³ več kot prejšnje leto. Dohodki so znašali 151.617 K, t. j. za 10.000 K več kot je bilo proračunljeno. Stroški so znašali 119.151 K, tedaj je bilo prebitka 32.466 K. Lepa in častna svota za podjetje. Se je odobruje vzelo na znanje. Poročevalec je predlagal, naj se statistični podatki prihodnjic pomnože, da jih dobi tudi občinstvo v roke.

Ostale točke se bodo rešile danes, t. j. petek.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. julija.

— **Osebnosti.** Povodom dozidave novega justičnega poslopja so dobili deželnosodni predsednik Albert Levičnik viteški križec Leopoldovega reda, deželnosodni svetnik dr. Viktor Wagner viteški križec Franc Jožefovega reda, stavbni tehnik Karol Schönbacher in krovec Henrik Kornzlati zaslužni križec, delovodja Fr. Unger pa srebrni zaslužni križec.

— **§ 19. tiskovnega zakona in dvorni svetnik Šuklje.** V sobotnem članku: »Uboji Šuklje«, smo omenili, da je stavba praške nemške tehnike, katero je Šuklje vodil, Nemcem nepovoljno izpala in

da je prišel potem — penziji. Šuklje, kot dvorni svetnik in — zdaj imamo nov naslov — centralni ravnatelj — to popravlja v »Slov. Narodu« in trdi nasprotno. Na to odgovarjamo, da smo tisti čas brali v graški »Tagespošti«, da je tako, kakor smo mi trdili in da hočejo Nemci zaradi tega interpelirati vlado. Proti tej notici »Tagespošt« se Šuklje ni branil s pomočjo § 19. tiskovnega zakona, torej smo morali smatrati za resnico, kar je pisala graška »Tagespošta«. Kar se pa dostaja penzioniranja g. Šukljeja, je pa to res, da Šuklje ni dobil kakega reda, ali plemstva. Iz Šukljevih krogov se nam je razodelo, da želi dvorni svetnik Šuklje dobiti plavo kri. Vsaj Šuklje von Krkatal, ali morda baron. G. Schwegel je postal baron, zakaj bi Šuklje ne. — V Avstriji je navada, da se vsakemu penzionistu višjih kategorij da kako priznanilo pismo, zaslužnim uradnikom posebno, če imajo tropo otrok, katerim zamore kak »von« kaj v karieri pomagati se pa podeli plemstvo, »von« ...

— **Za Prešerjev spomenik** je pripisal glavnemu odboru primarij gosp. dr. Edo Šlajmer trideset kron, ker se ni mogel udeležiti velike ljudske veselice v »Zvezdi«. Naj bi našel plemeniti darovatelj obilo posnemovalcev! — Občina Lesce je pripisala po svojem županu gosp. Ivanu Žarku pet indvajset kron. Občina Lesce in njenemu vrlemu županu naše posebne čestitke za rodoljubni dar, želeč, naj bi jo posnemale vse slovenske občine vsaka po svoji moči!

— **Ves odbor za Prešernovo slavnost**, dame in gospodje, ter vse sodelujoče dame se vabijo, da pridejo na zadnjo sejo v ponedeljek, dne 13. t. m., ob 7. uri zvečer v mestni dvorani.

— **Brate Sokole** opozarjamo, da so danes in jutri vsakokrat ob 1/2 9. uri zvečer redovno vaje za nedeljski izlet v Cerklje. Udeležite se teh vaj vsi, ki greste v Cerklje!

— **Slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani** priredi v nedeljo dne 12. julija gozdno veselico v gozdiču Čončkove restavracije pod Rožnikom. Sodeluje slav. vojaška godba c. in kr. pešpolka, kralj Belgijcev štev. 27. I. del. Petje: 1. Iv. pl. Zajc: »Slava delcu«, zbor. 2. P. Križkovsky: »Utopljenka«, zbor. 3. F. S. Vilhar: »S D nare kršne«, zbor. 4. Iv. pl. Zajc: »Dvigni se iz snag«, zbor. II. del. Godba: Vojaška godba svira 12 točk. III. del. Ljudske zabave in igre: Metanje serpentin, šaljiva pošta, streljanje na dobitke in razna druga razvedrila. Zvečer v mraku bengalična razsvetljava vrta. Po končanem pevskem sporedu ples v salonu. Začetek ob 4. uri popoldne.

— **Za Prešernov spomenik** vršila se bodo v nedeljo, dne 12. julija t. l., v gostilni g. Antona Ravnikarja »Prešernov hram«, Rožne ulice št. 25, vrtna veselica. Vspored: Godba, petje, šaljiva pošta, corian doli-corso itd. Začetek ob 4. uri. Vstop prost. O neugodnem vremenu vrši se veselica v nedeljo, dne 19. jul. t. l.

— **Narodna čitalnica v Spodnji Šiški** praznuje letos svojo petindvajsetletnico. Tem povodom je čitalnica izdala zanimivo brošuro »Izvestje narodne čitalnice v Spodnji Šiški ob 25 letnici 1878—1903«, v katerem je natančno popisano vse društveno delovanje in nehanje. Delalo se je mnogo in dobro in zato tudi doseglo lepih uspehov.

— **»Slov. pevsko društvo« v Ptuj** letos ne bode obhajalo dvajsetletnice svojega obstanka s pevskim koncertom zaradi nepričakovanih ovir, pač pa prihodnje leto meseca avgusta. Ob tej priliki se že zdaj naznanja, da bo letos meseca septembra sklican občni zbor v Ptuj, če mogoče z majhnim koncertom. Č. g. poverjeniki prosijo se tudi letos, da bi v svojih okrajih blagovolili pobirati članarino za »Slov. pevsko društvo«.

— **Koncerti društvene godbe.** Jutri v soboto, popoldne se vrši na vrtu hotela »Lloyd« koncert društvene godbe. — V nedeljo, 12. t. m. svira godba ob 4. uri popoldne na vrtu gostine Plankarja na Dolenski cesti pri ondotni društveni veselici. Oba koncerta izvaja godba na pihala.

— **Zopetni razpis častne nagrade.** »Slov. pevsko društvo« v Ptuj razpisuje zopet častno na grado 60 K za najboljši mešan zbor, ker po prvotnem razpisu ni bilo nobenega primerne mešanega zbora. Kompozicija naj ne bode pretežka ter kolikor mogoče v narodnem duhu. Rokopise je poslati odboru »Slov. pevškega društva« v Ptuj

do 1. novembra 1903. Glasbeniki naj se ne podpisujejo na svoj rokopis, temveč naj prilože svoja imena v zaprtem zavitku, na katerem bodi zaželen naslov dotične kompozicije. Odbor »Slov. pevškega društva« v Ptuj. Zupančič, predsednik. Kajnih, tajnik.

— **Nesreča na južni železnici.** Dne 8. t. m. zjutraj peljal je Franc Kovač, delavec na južni železnici s postaje v Postojni na železniškem vozičku kamnje po progi proti Raketu. Blizu druge žuvalnice od postaje naprej dohitel ga je vlak in je trčil v voziček, na katerem je sedel Kovač. Leta je padel pod voziček in je bil povožen. Desno nogo mu je pod kolenom malodane odtrgalo, levo pa zdrobilo, tudi na glavi je poškodovan. Vlak se je na to ustavil. Ponesrečenec je bil pripeljan v deželno bolnico, kjer so mu večeraj desno, danes pa še levo nogo odrezali.

— **Napad na cesti.** V nedeljo ponoči sta na cesti med Trzičem in Kržem dva lopova napadla 35 let starega kovača Jožefa Kočarja iz Trziča št. 1 in mu z nožem prizadela sedem ran na glavi in eno rano med rebri, na kar sta ga vrgla v »raben«. Pozneje sta prišla nazaj gledat, če še živi in sta govorila, da ga bosta popolnoma zaklala. Kočar napravil se je mrtvega, naka sta odšla. V ponedeljek zjutraj so šele delavci našli Kočarja nezavestnega ležati v grabnu in ga spravili domov, odtod pa so ga pripeljali v deželno bolnico.

— **Konja zamenjala** je dne 8. t. m. v Šarabonovem hlevu posestniku Francetu Cimermanu iz Brezja, občina Dobrunje neka neznana ženska. Vpregla je Cimermanovo konja v svoj voz in se odpeljala, svojega konja pa, ki je več vreden kakor Cimermanov, je pustila v hlevu.

— **Arretiran koštrun.** Danes zjutraj je ušel na klavnico mesarju Jožefu Jagru koštrun in je pridiral po Poljanski cesti v mesto. Na Francovem nabrežju videl ga je teči policijski stražnik in jo udaril za njim. Ujel ga je šele na Cozjovi cesti s pomočjo nekega fanta. Koštrun se je zbal mesarjevega noža in je ušel iz klavnice.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 24 izseljencev.

— **Izglubljene in najdene reči.** Na R-sljevi cesti je večeraj popoldne izgubila neka dama zavitek, v katerem so bile smodke: portorice, havane, kube in verž nke. — Na Dunajski cesti je izgubila neka dama črno površno jopico. — Danes zjutraj je našla v Šolskem drevoredu neka gospa bankovec za 10 K.

— **Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu juniju.** Razmerje med tem in prejšnjim mesecem je ostalo pri skupnih oglašitih skoraj povsem nespremenjeno. V prim-ri z lanskim letom enakega meseca je došlo nekoliko manj oglasil, tako pri delodajalcih kakor pri delojemalcih. V posameznih oddelkih dela in služb je bilo pri moških ponudeno delo vrtnarjem, mizarjem, črevljarjem, gostilničarjem in trgovskim slugam ter prometnim uslužbencem. Razum teh so bili od dani nekateri prostori za pisarje, kletarje in dninarje. Pri ženskem delu je bilo oddanih največ hišnih in gostilniških poslov, nekaj prodajalk in šivilj. Posredovanje z vajenci ni imelo vspeha, a ono z stanovanji le deloma. V splošnem primanjkujejo sedaj najbolj posli za kmetsko delo, tako da naročil proti takojšnji rešitvi skoraj ni mogoče sprejemati.

* **Najnovejše novice.** Poneverjalec pri banki v Darmstadt, Nessler, ki je poneveril svoječasnno 800.000 mark, je bil obsojen v petletno ječo. — Telefonska žica se je pretrgala v Lvovu. Ena oseba je bila vsled električnega toka ubita, dve osebi paste se smrtonovarno ožgali. — Štrajk stavcev. Stavci ogrske tiskarne na Reki so začeli štrajkati, ker je tiskarna oddala dela, ki jih ni mogla sama izvršiti, hrvaški tiskarni na Sušaku. — Za penzijski zavod nemških žurnalistov je podaril bavarski princ vladar 5000 mark. — Poljedelci so začeli štrajkati v torontalskem komitatu na Ogrskem. — Vlak je povozil med postajama Poličane—Ponikva železniškega delavca Alojzija Regorška, ki je obležal mrtev. — Krvoločni časniki V neki kavarni blizu Aten je napadel neki častnik odvjetnika Leontiosa, ki je sedel v družbi z bivšim ministrom Bondurinom ter ni hotel častniku takoj odgovoriti. Častnik je odvjetnika s sabljo grozno razmesaril, a odvjetnik je še imel toliko moči, da je napadalca z revolverjem ustrelil. — Sorodnik bivše kraljice Drage — slepar. Praško sodišče je obsodilo bivšega sollicitatorja Karola Petroviča, sorodnika kraljice Drage, zaradi sleparije v 24urni zapor. Petrovič je izjavil, da

se ga kot sorodnika kraljice ne sme obsoditi ter je začel tako razsajati, da so ga morali z vozom odpeljati. — Dva krat na smrt obsojen je bil v Chemnicu neki Kamprath, ki je umoril graščaka Müllerja in njegovo gospodinjo ter ju oropal. — Poskušeni samomor 13-letne deklice V Gradcu se je zastrpila 13letna učenka Julija Golob, ker jo je hotelo sodišče zaslišati zaradi nenravne afere.

Razmere na Hrvatskem.

Iz Zagreba. V ponedeljek dne 6. t. m. je imel osrednji odbor hrvatske opozicije v Zagrebu sejo, katere se je udeležil kot zastopnik opozicijskih volilcev zlatarskega okraja tudi veleposelnik g. Franjo pl. P. i. s. a. č. i. c. Predsednik opozicije g. dr. pl. Bresztyenszky je z ozirom na zasluge in na vpliv g. P. i. s. a. č. i. c. predlagal, da se njega proglasi kandidatom, tembolj, ker sta mu pri zadnjih volitvah manjkala samo dva glasa do večine. Gosp. Franjo pl. P. i. s. a. č. i. c. je kandidaturu odklonil na kar je bil proglašen g. Evgen Kumičič kandidatom, ki utegne tudi izvoljen biti. Tudi g. dr. Magdič bi zmagal, ako bi ga kandidiral osrednji odbor, njegova kandidatura pa odpade, ker se okraj drži discipline. Dne 26. t. m. bo na graščini g. pl. P. i. s. a. č. i. c. shod, na kateri prideta tudi dr. pl. Bresztyenszky in kandidat Kumičič.

Iz Zagreba. »Austro-Magjarija i naša ekonomska podredjenost« je naslov brošuri, ki jo je spisal M. pl. P. in v kateri je dokazano, kako Madjarska izseva Hrvatsko.

»Narodni List« prinaša članek v katerem pravi med drugim:

Gospodin Teodor Pejačević doktor je prava, oženjen je sa kćerom magjarskega baruna Vaya i ima četvero djece, rođene u Pešti. Hrvatski govori onako isto na magjarsku, kako magjaro tirolac gospodin Khuen, a njegovi su osjećaji raznarodjenoga, izrođjenoga hrvatskoga velikaša, vaspitanoga u preziru narodne demokracije, u magjarskom duhu i u peštanskom vazduhu. Uz to je silovit i prkosan, kako što mu bješe otac, a, kako mu otac ne bješe, izkvarena srca. Gospodin Khuen je, dakle, postavio na banku stolicu svoju sliku i priliku, čovjeka koji će nastaviti njegovu politiku i koji će je provesti do poslednjih konsekvencija, puklo kud puklo. Ovo je prvi Khuenov dar pri rastanku.

A drugi je anemični, nemoralni, brezkarakterni Nikola Tomašić, rođen u Zagrebu godine 1864 od oca septemvira, staroga, okorjeloga magjarona, muža »à deux femmes«, kako pokojni Francesco Crispi s razlikom, da je Crispi živio najprije s jednom, pak s drugom, a Tomašić s jednom i drugom... O ovom savršenom tipu plitke, ne inteligentne podlosti hrvatskih mameluka, može se reći, što je glasoviti pruski ministar von Stein rekao o pruskim birokratima predprošloga veka: »Buchgelehrte, Eigenthumslos, Interessenlos«. Izpunio je onu antipatičnu, bezkrvnu glavarinu ne probavljenim njemačkim knjigama, čije je kompilac je indifrentno predavao na sveučilištu ma u kojem pravničkom predmetu; naučio je jezik na najizkvarenijim izvorima, tako da, kad piše zasukana i tupa razmatranja u »Narodnim Novinama«, ne zna se, je li tunguzki ili hrvatski; ideja nema nikakvih, pa mu i ne trebaju, jer se bez ideja štreberstvo može lakše i brže izpoljavati; interesa za otačbinu — o tome je grieh i govoriti. Tomašić je najsvršeniji tip onih odvratnih elementa, uzraslih kako pečurke u vlažnom, zatvorenom birokratskom vazduhu, kojih je nesretna Hrvatska prepuna, koji se svemu i svačemu rugaju: narodu, tradicijama, socijalnim pitanjima, prošlosti i budućnosti, koji za idol izabraše karijeru i ciničku podčinjenost jačemu i na koje će narod, kad se sasvim probudi, izvršiti groznu osvetu. Da se toj osveti ukloni — koja pr tajeno šumi i zamori kroz cio narod — gospodin je Khuen pozvao svog lakaja u Peštu. To je Khuenova osveta. Mjesto jednoga Khuena, tri Khuena; mjesto mira i pravde, postojani nemir, sistematika nepravda, izaziv cieloga jednoga naroda!

Papeževa bolezen.

Bolezen se zboljšuje.

Zdravnik dr. Lapponi je konstatiral, da se je delovanje ledvic pri papežu po tridnevnom otrpnenju zopet oživelo, vsled česar se je stanje nepričakovano zboljšalo. Florentinski zdravnik profesor Crono je dognal, da pljuča sploh niso bila napadena; v tem oziru je bila dr. Lapponijeva diagnoza napačna.

Papež hoče delati.

Ko je prišel večeraj kardinal Rampolla k papežu, da ga vpraša, kako

se počuti. Papež je rekel: »Danes bo zame delavniki«. Rampolla: »Kako, svetost, danes že hočete delati?« Papež: »Seveda, imam toliko stvari rešiti. Vendar pripomnim da mi manjka moči«.

Zastrupljenje krvi?

Berolinski listi so dobili iz Vatikana vest, da se kažejo pri papežu znaki zastrupljenja krvi. Ako to tudi ni res, neprestano izostajanje sealnice je zelo opasno znamenje ter jemlje vsako upanje. Z druge strani so zopet zatrjuje, da ima papež ot-kline v ustih, vsled česar ne more skoraj ničesar zavživati.

Težkoče za konklave.

Monsignora Volpinija, ki ga je papež imenoval za tajnika konklavne konference ter je postal vsled tega do izvolitve novega papeža začasni državni tajnik, je zadela kap ter je umrl. Ker ni upati, da bi izrekel papež nove izvolitve, so se vsled tega pojavile velike težkoče za konklave. Tudi se papežu ne upajo naznaniti Volpinijeve smrti.

Papež še lahko eno leto živi.

Zdravnik dr. Mazzoni je izjavil, da še lahko papežovo življenje traja celo leto, seveda tudi ni izključeno, da nastopi smrt že v 24 urah. Dr. Lapponi pa je izjavil papeževemu nečaku, da upa papežovo življenje zdržati le še dva do tri dni.

Proti Lapponiju in Mazzoniju

je nastala v Vatikanu mrčinja, ker sta izdajala oporekljive buletine o papeževi bolezn. Pri papežu je šlo baje le za notranje oteklino. Rampolla je izjavil nekemu poslaniku, da se je papežu res zboljšalo, to pa ne izključuje nagle katastrofe. Večeraj se je dal papež celo obriti.

Konklave.

Dela za konklave se nadaljujejo, kar pač najbolje priča, da so v Vatikanu izgubili upanje na papežovo ozdravljenje.

Konzilij zdravnikov.

Večeraj so imeli zdravniki dr. Lapponi, dr. Mazzoni in dr. Rossoni konzilij ter so izdali sledeči buletin: »Pri natančni preiskavi bolnika se je pokazalo, da se tekočina v prsni mreni znova naglo nabira in je bitje srca slabo. Puls je stisnjen ter ima 90 udarcev; dihanje kratko, scalcina se neznatno nabira. Papežovo stanje se smatra resnim«. Ta konzilij seveda prikriva glavno resnico, ker se mora vsak buletin predložiti papežu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 10. julija. Tukajšnja papeška nunciatura je dobila danes brzojavko, v kateri je rečeno, da je papežovo stanje še vedno jako resno.

Rim 10. julija. Danes je prof. Mazzoni zopet odstranil nekaj tekočine, ki se zbira v papeževih prsni Operacija se je dobro sponesla in provzročila papežu znatno olajšanje.

Dunaj 10. julija. Minister Rezek tudi še danes ni dobil rešitve, da je njegova demisija sprejeta. Dunaj 10. julija. Vsled deževja so v raznih krajih nastale povodnji. Padlo je dežja v Pragi 26 mm, v Budějovicah 46 mm, v Cvetlavi 92 mm, na Dunaju 49 mm.

Pariz 10. julija. Vsi listi se bavijo s potovanjem prezidenta Loubeta v London in soglašajo, da je z obiski kralja Edvarda in prezidenta Loubeta uglajena pot, da se doseže sporazumljenje. Prejšnje nasprotje je kolikor toliko poravnano, tako da je mogoče tesnejše politično zblizanje.

Dunaj 10. julija. Navzlic razburljivih vesti iz Carigrada in iz Sofije sodijo tukajšnji diplomatični krogi, da se ni bati vojne med Turčijo in Bolgarsko.

Carigrad 10. julija. Ekspedicija Omar Rudži paše v Prizred je vlada utemeljevala s tem, da hoče s to armado pomiriti ondotne Albance. V resnici ondotnih Albancev sploh ni bilo treba pomirjati, ker so bili itak mirni. To je bil manever. Turški vladi je bilo na tem, da spravi svojo armado bolj proti jugu, da bi jo mogla laglje porabiti proti Albaniji.

Belgrad 10. julija. Srbski diplomatični zastopnik v Sofiji Marinković je odstavljen. V zapuščini kralja Aleksandra so našli papirje, ki Marinkovića zelo kompromitirajo.

